

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Cena celoletna po pošti K 40.—, za Ljubljano K 38.—
 polletna " " " 20.— " " " 18.—
 četrtletna " " " 10.— " " " 9.—
 mesečna " " " 3:50. " " " 3.—
 Redništvo in uprava: Kopitarjeva ulica 8. — Telefon 39.

Izmeriti: Enotajpna petivrstna (59 mm široka in 9 mm visoka ali oje prostor) za enkrat po 50 vin., za dvojni večkrat po 45 vin. — Ob sobotah dvojni tarif. — Poslano: Enotajpna petivrstna K 1.—. — Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 3. uri popoldne.

Nova ustava še ni razglašena.

Belgrajske uradne „Službene Novine“ bile zaplenjene, ker so priobčile novo ustavo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 13. februarja. Jugoslov. dop. urad javlja: Uradni list osrednje vlade »Službene Novine«, ki so priobčile začasno ustavo države SHS, so bile zaplenjene, kar bo vzbudilo po vsej Jugoslaviji veliko senzacijo.

Na podlagi tega, nove ustave ni še smatrati za proglašeno.

Belgrajske »Radniške Novine« srdito napadajo novo ustavo češ, da je veliko manj demokratična ko prejšnja.

Jugoslovanska boljševiška šola.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zemua, 13. februarja. Kakor je Vaš dopisnik zvedel iz najzanesljivejšega vira, 40 Madžari ustanovili v Budimpešti boljševiško šolo za vračajoče se jugoslovanske vojsake z namenom, da занesajo v našo državo nered in nemire.

ševiško šolo za vračajoče se jugoslovanske vojsake z namenom, da занesajo v našo državo nered in nemire.

Premirje podaljšano do jutri zjutraj.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 13. februarja ob 11. dopoldne. Premirje na štajerski severni meji se je podaljšalo do 14. februarja ob 7. zjutraj.

Pogajanja se bodo danes še nadaljevala. Pričakovati bi bilo, da se pogodba danes vendarle podpiše.

Kriza v mariborskih pogajanjih.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 13. svečan ob 12. uri opoldne. V trenutku, ko vam to poročam, je nastala v mariborski demarkacijski komisiji kriza. Nemški zastopniki, očitno nahujkan po mariborskih nemških kolovodjih, so stavili konferenci nesprejemljive predloge. Zahtevajo n. pr., da Jugoslavija ne sme v spodnještajerskih nemških gnezdih izvesti nikakega novačenja. Stavijo

tudi še mnog drugih, za nas nesprejemljivih spreminjvalnih predlogov. V trenutku je položaj tak, da se bodo pogajanja mogoče razbila. To se je zgodilo tik pred podpisom pogodbe, katera je bila v sporazumu z Nemci že popolnoma sestavljena. Mi smo na vse pripravljeni. Naši zastopniki ne odnehajo.

Slovenci na mirovnem posvetu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zeneva, 12. februarja. Včeraj sta došla v Pariz med drugimi kot zastopnika Slovencev tudi dr. Slavič in dr. Kovačič,

da kot strokovnjaka sodelujeta pri določitvi severne meje države SHS napram Nemcem.

Prva jugoslovanska ustava.

Izšla je prva ustava države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nam, ki smo bili toliko časa vezani na staro avstrijsko ustavo, nova začasna ustava naše države brez dvoma zveni demokratično. Nobenih plemičev ne bomo mogli več fabricirati, nikogar ne bo mogoče zaradi političnih deliktov obsoditi na smrt in obesiti. Važna je svoboda tiska ter svoboda zborovanj. Shodov v zaprtih prostorih ni treba niti naznanjati.

Manj nam pa ugajajo določbe o odgovornosti ministrov. Kralj sam nastavlja ministre, kralj jih odpušča, njemu so odgovorni. To točko bo prav gotovo treba zdemokratizirati, da bodo ministri odgovorni ljudstvu po narodnem predstavnstvu.

Pomniti pa je, da je ta ustava le začasna in da bo končno veljavno ustavo določila ustavodajalna skupščina, ki bo morala biti izvoljena na podlagi splošne in enake volilne pravice s proporcom. Ta začasno ustavo je sklenil ministrski svet, novo pa bo določilo ljudstvo po svojih zastopnikih.

Veseli nas pa lahko že samo dejstvo, da imamo prvo jugoslovansko ustavo. Še tem je konsolidacija naše mlade države napravila velik korak naprej; trdni temelji so postavljeni, na katere lahko začnemo graditi nadaljnje zgradbe. Istočasno skoraj je izšla ta ustava, kakor je Amerika pozdravila ustanovitev in združenje Jugoslovancev v svobodno državo SHS. Stojimo tedaj tik pred dejstvom, da nas Amerika in ententa končno veljavno oficielno priznata. Na nas samih bo sedaj, da ustvarimo na znotraj močno in zdravo državo.

Zelo važno je, da se bo vsak svobodna državljan naše države zavedal pravic in dolžnosti, ki mu jih nudi in nalaga začasna ustava. Kdo je poznal staro avstrijsko ustavo? Razen paragrafov 14. in 19., ki sta bila bolj v zasmeh kot v zatrdilo našega državljanstva v Avstriji, ni naše ljudstvo o avstrijski ustavi vedelo ničesar. Zanimanje za jugoslovansko ustavo pa je med našim ljudstvom veliko. Ljudstva naj se zaveda pravic, ki jih bo imelo v svoji državi!

Francoski delegat major Montegu graja nemško postopanje.

Maribor, 12. februarja zvečer. (Ljublj. k. u.) Ker se pri mariborskih pogajanjih o demarkacijski črti na Štajerskem med strankami ni dosegel sporazum, je dne 11. februarja navzoči delegat francoske misije gospod major Montegu, strankama podal nastopno izjavo:

1. Pri pogajanjih dne 10. febr. so pokazali zastopniki jugoslovanske vlade najboljšo voljo in odkritosrčno željo, da se doseže sporazum. Tudi so bili voljni, da se kolikor mogoče zblížajo; njih ne zadene nobena krivda, ako se že dne 10. t. m. ni

dosegel popoln in dovoljen sporazum. 2. Zahteva generala Maistra glede demarkacijske črte na koroški meji je vsled agresivnega vedenja tamošnjega prebivalstva upravičena. Jaz sam soglašam z mnenjem gospoda generala in potrjujem tudi njegova končna izvajanja.

3. V službenih poslih se moram peljati v Zagreb. Na željo pa se rad vrnem v Maribor, da se zaključi in podpiše pogodba, ako se — kakor upam — doseže še danes sporazum.

Velik ljudski tabor v Mariboru.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 13. februarja. Prihodnjo nedeljo ob 10. uri dopoldne se vrši v Mariboru velik ljudski shod, na katerem bodo govorniki obeh strank pojasnili ljudstvu

namen zadnjih nemških demonstracij, oboroženih napadov na naše čete ob meji ter veliki pomen in važnost demarkacijske črte na naši severni meji.

Italijanska hegemonija na Jadranu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Newyork, 13. febr. V komisiji za zvezo narodov so Francozi želeli, da se na nemško mejo pošlje mednarodna vojska. Američani so izjavili, da je to nemogoče, kar nasprotuje ameriški ustavi.

Američani so ponudili Italiji hegemo-

nijo na Jadranskem morju, Reka in dalmatinsko Primorje pa mora pripasti Jugoslovanom, katerim se ne sme dovoliti, da drže vojno brodogradnjo.

Američani žele, da se s posredovanjem nevtralcev takoj prične trgovski promet.

Angleško-ameriški pritisk na Francijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Pariz, 13. svečana. Angleški in ameriški delegati so sklenili poslati Francoski v obliki ultimata naznanilo, da bodo Američani in Angleži, ako Francija v svojih

zahtevah ne postane skromnejša, enostavno zapustili posvet in pričeli pogajanja na nevtralnih tleh.

Francija ustavila demobilizacijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zeneva, 13. svečana. Francoska vlada je ustavila demobilizacijo. Ta odredba

francoske vlade je očitvidno v zvezi z angleško-ameriškim pritiskom na Francijo.

General d'Esperey v Črnigori.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Kotor, 12. febr. Poizvedbe generala D'Espereya v Črni gori so dognale, da je bila volitev v veliko skupščino, ki je sklenila

zjedinenje Črne gore s Srbijo, pravilno izvršena. Vodja pristašev bivšega kralja se je umaknil v Italijo.

Naša meja z Rumunijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 13. febr. Razgovori zaradi meje v Banatu še niso privedli do sporazuma. Rumuni vztrajno branijo svoje zahteve. Tu

se domneva, da se bomo v Banatu morali umakniti zapadno od Temešvara.

Veliko zborovanje goriških beguncev.

V nedeljo, dne 9. t. m., se je vršil v begunskem taborišču v Strnišču velik protestni shod proti zasedbi jugoslovanskega ozemlja s strani Italijanov. Shoda se je udeležilo skoro 1000 beguncev, ki so po triletnem trpljenju v severnih deželah bivše Avstro-ogrske monarhije vrnili se v Jugoslavijo in dali prvič duška svojemu prepričanju. Shod je otvoril goriški rojak dr. Fornazarič s kratkim nagovorom, pozdravil zborovalce v imenu bratov-trpinov v zasedenem ozemlju. Predsedoval je shodu nadučitelj-voditelj g. Mavricij Benič. Poročevalec dr. Fornazarič je beguncem v dolgem govoru pojasnil današnji politični položaj in obrazložil obupni gospodarski položaj razrušene goriške dežele. Z zanimanjem so sledili begunci izvajanjem govornika. V imenu soc. dem. stranke je govoril sodrug Komavli in pridružil se protestu zborovalcev. Poslanec v pokrajinski zbor gosp. vojni kurat Budin je navduševal in pozivljaj ljudi na treznostno gibanje. O socialnih reformah v naši državi je poročal g. Avgust Kozman. Sprejela se je resolucija, v kateri se izjavljajo zborovalci, da so zvesti člani troimenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev, protestirajo proti italijanski okupaciji ter proti nasilnemu in protizakonitemu postopanju zasedujočih italijanskih oblasti in zahtevajo, da se vse po Italijanih zasedeno jugoslovansko ozemlje, t. j. Slovenska Benečija, Trst, Istra, Reka, Dalmacija, zasedeni deli Kranjske in slovenske Koroške, posebno pa njih ožja domovina Goriška z glavnim mestom Gorica združijo v smislu točke 9 v Wilsonovih načelih o neodločbi narodov v eno edinstveno, neodvisno in nedeljivo državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Izjavljajo, da ne pripoznajo nobene druge ureditve državnega položaja v svoji ožji domovini, ter da so pripravljeni boriti se za dosego tega svojega cilja do zadnjega. Pozdravljajo svoje brate v zasedeni Goriški, ki prenašajo sovražni pritisk in zasledovanje in se pridružujejo njihovemu boju za svobodo in neodločbo in njihovemu plebiscitu z 2000 podpisi. Po končanem zborovanju so zborovalci navdušeno zapeli »Lepo našo domovino«, in izročili protest. Princu-regentu se je odposlala z zborovanja pozdravna brzojavka, v kateri se ga naproša, da zastavi vse svoje sile, za neodločbo slovenskega zapada z Goriško vred proti sovražnemu imperializmu.

Amerika svari.

Dunaj, 12. februarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Član ameriške prehranjevalne komisije polkovnik Cousey, ki je včeraj dospel iz Trsta, je jugoslovansko in štajersko vlado opozoril, da naj ne motita železniškega prometa, ker bi sicer se morali ustaviti transporti živil, ne samo v Jugoslavijo, temveč tudi v češkoslovaško državo.

Mažarsko-italijanske spletke proti Jugoslaviji.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 13. februarja. V Budimpešto je prispelo italijansko odposlanstvo, da se dogovarja z madžarsko vlado o skupnem nastopu proti Jugoslovanom. Med bivšim ministrom Batyanijem in Son-

ninom posreduje poseben kurir. Druga struja, ki ji načeluje Apponyi, je za prijateljski sporazum z Jugoslavijo, toda pod pogojem, da Jugoslavija prizna nedeljivost bivšega ogrskega ozemlja.

Agrarna reforma.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 13. febr. V ministrskem svetu, ki se bavi z agrarno reformo, prevladuje mnenje, da se reforma ne bo dala izvesti v vseh pokrajinah po enem načelu, ampak da se bo treba ozirati na posebne razmere kraja. Komisija bo stopila v stik z vsako

občino posebej in z njo določila, kako se reforma v dotičnem kraju izvede. Med drugim se bo tako določil tudi pojem »veleposestva«. Doslej je določeno le, da se bodo razkosala velika fevdalna posestva.

Italija grozi z vojaško silo Jugoslaviji.

V Italiji še en milijon mož pod orožjem.

Berlin, 12. svečana. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada javlja »Achtuhrabendblatt« iz Bazla: »Züricher Morgenzeitung« doznava iz Milana: »Italijanski general italijanskega stana Badoglio je sporočil zastopniku lista »Messaggero«, da hoče Ita-

lija izvesti svoje zahteve v Jugoslaviji z vojaško silo, ako bo treba, in da ne bo več demobilizirala, da bo vsekakor pripravljena. Do sedaj je Italija demobilizirala 900.000 mož. Več kot en milijon je še pod orožjem.

Nemški nedisciplinirani vojaki kršijo premirje.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 21. februarja zvečer: Dne 11. februarja ob 8. uri 30 minut zvečer so kršili Nemci premirje s tem, da so napadli našo stražo pri treh hišah zapadno od Hohenreina s patrolo, obstoječo iz približno 26 mož. Istega dne so Nemci streljali pri Lipici (Lippitzbach) na Koroškem ob Dravi vzhodno od Velikovca. Zaradi kršenja premirja je do-

tični nemški poveljnik prosil oprostjenja pri našem poveljniku. Deželni poveljnik za Koroško v Celovcu je o tej zadevi poslal nastopno brzojavko: Po nesrečnem naključju so žalibog pri Lipici (Lippitzbachbrücke) streljali nemško-avstrijski vojaki. O tej zadevi se bo uvedla sodna preiskava in bodo krivci pozvani pred sodišče.

Kako Nemci lažejo o Mariboru.

Maribor, 12. februarja. (Lj. k. u.) Ljubljanski koresp. urad javlja uradno: »Wiener Mittag« poroča, da so se v Mariboru pod pretvezo pomanjkanja primer- nih prostorov zaprle vse nemške srednje, meščanske in ljudske šole, da se v njih nastanejo srbske čete, ki so te dni došle v Maribor, nadalje, da je ta prihod v zvezi z dejstvom, da je prevzel poveljništvo dravske divizije srbski general in da je s tem ententa zasedla Maribor s svojimi četami, vsled česar bo moral general Maister s svojimi četami zapustiti mesto. Napram tem nemškimi izvajanjem dejansko ugotavljamo, da se radi prihoda srbskih čet v Maribor ni zaprla niti ena nemška ljudska, meščanska ali srednja šola in da so se temveč Srbi nastanili v poslopju nemške realke, ki jo je deželna vlada v Ljubljani zaprla že 28. januarja, to je na dan znanih mariborskih nemških izgre- dov in sicer zato, ker so se ravnatelj, nje- govni nemški profesorji in učenci aktivno udeležili demonstracij proti Jugoslaviji.

Od takrat je del poslopja nemške realke prazen in se je šele kasneje nakazal srbskim četam v svrhu nastanjenja. Druga šolska poslopja Srbom sploh niso bila potrebna. Ravno tako je potvorjena vest o nadomestitvi generala Maistra s srbskim generalom kakor tudi o odhodu njegovih čet iz Maribora. Vest je izmišljena in nemška poročevalska služba je tudi to- krat odpovedala. Naravnost smešna je pa trditev, da je ententa poslala Srbe v Maribor z namenom, da zasedejo mesto v njenem imenu, ker tudi Nemci ne morejo dvomiti, da ima kraljevina SHS popolno- ma nemoteno pravico, pošiljati in nastan- jevati svoje čete po vsem svojem terito- riju, h kateremu prištevamo tudi Maribor.

Nemiri v Pragi.

Praga, 12. februarja. (Lj. k. u.) Čeho- slov. tisk. urad poroča: Večerni list od »Bohemije« piše, da je prišlo včeraj v praški tržnici do neprijetnih prizorov, ker ni bilo krompirja, niti masla, niti jajc ali sploh kakih živil na prodaj.

Francosko dijaštvo regentu Aleksandru.

Pariz, 12. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslov. tisk. urada piše »Temps«: Dijaki v Sorbonni hočejo prestolonasledniku Aleksandru pokloniti simpatijsko poslanico v napisom: »V imenu francoske mladine, zmagovalni Srbiji«. Da dobijo za to poslanico čim večje število mladih Francozov iz višjih in srednjih šol, so za- prosili prorektorja, da se sestavi komite v prid po vojni uničene srbske dijaške mladine. Poslanico podpiše predsednik komiteja Ernest Denis in v imenu dijakov Jean Bourgoin.

Foch proti Nemcem.

Zeneva, 12. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslov. tisk. urada poroča pariški »Journal«, da se bo sedanja zasebna črta preložila na 50 kilometrov do Duisburga in da Foch zahteva dve tretjini še obsto- ječega topovnega materijala.

Iz pokrajine.

pr Poštni čekovni urad za Slovenijo. S 15. februarjem t. l. prične v poslopju bivše nemške gimnazije, Bethovnova ul. 7, poslovati čekovni urad za stranke. — Hranilnični promet in promet s papirji se za sedaj še ne vpelje. — Navodila o rabi čekov se dobe pri poštnih uradih ozir. pri čekovnem uradu. Promet z dunajsko poštno hranilnico je sedaj prekinjen, naši poštni uradi torej ne sprejemajo več vplačil za njo in tudi ne izplačujejo nobenih zneskov, če že niso bili nakazani do 31. januarja t. l. Tudi izplačila na hranilnične knjižice kratkim potom so ustavljene. Člani dunajske poštne hranilnice morajo poslati odpoved in knjižico poštni hranilnici na Dunaj, ako hoče odpovedati celo imo- vino ali pa samo en del. Odpovedi se mo- ra dodati opazka, naj se odpovedana vsota odpošlje po poštni nakaznici. Dopiso- vanje z dunajsko poštno hranilnico je pod- vrženo poštnini. Člani čekovnega prometa dunajske poštne hranilnice naj primerno izpolnjene čeke ali odpovedi (v tem slu- čaju tudi vse neporabljene čeke in polo- žnice) pošljejo s frankiranim pismom na Dunaj. Za Slovenijo se mora na čeku za- htevatil izplačilo potom poštne nakaznice.

kr Kranj-Tržič. »Večerni list« je pri- občil te dni nek dopis iz tržiškega kota, v katerem se izraža prošnja na poverjeni- štvo za promet, naj bi večerni vlak, ki od- haja iz Kranja v Tržič, odšel takoj po do- hodu ljubljanskega vlaka v Kranj ob os- mih zvečer in ne šele po pol deveti uri, ker je to nad polurno čakanje čez vse po- trebe. Kakor čujemo, je bil pri seji trž- nega občinskega odbora 10. t. m. sprejet soglasno predlog, s katerim s eizreka za- hvala za nova dva vlaka na progí Kranj- Tržič in se poverjeništvu za promet ob- enem naproša, naj odloči, da odhaja zad- nji vlak takoj po osmi uri mesto ob pol devetih. S tem bo ustrezno vsem potni- kom ob tržiški železnici.

kr Kaj se izplačuje pri vojnem ministru na Dunaju. Naš zastopnik na Dunaju je obvestil poverjeničstvo za narodno brambo, da izplačujejo pri likvidujočem vojnem ministru sledeče terjatve: 1. Vojaške pristojbine in sicer za aktivne gašiste vse zaostale pristojbine, za neaktivne pa splošno do 31. novembra 1918 in odpravino. Za možto do razpremljanja, in sicer vse po prej veljavnih vojaških predpisih za ženske pomožne sile do sklenjenega odpovednega roka. 2. Liferantom v bivši Avstriji do 5000 K takoj, na višje terjatve pa plačila a conto. Prošnje je nasloviti na oddelek ministru, s katerim je liferant v stiku. 3. Obiteljske pristojbine za svoje ujetnikov in pogrešancev do 31. decembra 1918. 4. Penzije vseh vrst se izplačujejo nadalje. Vse to velja tudi za domobransko ministru. Vojne odškodnine se zdaj ne izplačujejo, ker ni denarnega pokritja.

pr Knjige Hrvatske Matice, III. ratno kolo, so došle ljubljanskemu poverjeniku mag. svetniku Fr. Govekarju ter jih člani lahko dobe vsak dan dopoldne na magistratu.

kr Umori in razbojništva. V Brodu na Savi so pijani vojaki v prepiru ubili krčmarja Palčiča in njegovo ženo. — V Zagrebu je pet srbskih vojakov prišlo zvečer pred hišo št. 81 na Miramarski cesti in zahtevali, da jim odpro: Ko jim je gospodar Tenk prišel odpret, so z orožjem v roki zahtevali od njega, naj jim izroči denar in hrugocenosti. Tenk se je branil, nakar so ga na mestu ustrelili. Tedaj je prihitel iz hiše Tenkov sin s puško in začel streljati. Smatno je zadel očetovega morilca, enega razbojnika pa ranil. Ostali trije vojaki so nato pobegnili.

kr Obupno stanje srbskih rokodelcev. Vojna je mnogoštevilni rokodelski stan v Srbiji spravila na beraško palico. Sedaj je na tem, da se popolnoma proletarizira in tako pomnoži število nezadovoljne, brezposelne mase ter srednjemu stanu izpodmakne najtrdnější steber. Nedavno so se rokodelci sešli na zborovanje, kjer so opozorili na svoj obupni položaj in zahtevali pomoč. Belgrajska »Pravda« najnujnejše opozarja vlado, naj pravočasno pomaga rokodelskemu stanu in ga ohrani.

kr Bolnišnice v Zagrebu so tako prenapolnjene, da ne morejo več sprejemati bolnikov.

kr Izgredi proti mohamedancem v Bosni in Hercegovini. Kakor izhaja iz raznih časniških opazk v hrvatskih in srbskih listih, se vrše v Bosni in Hercegovini velika nasilja proti mohamedanom. Pravoslavni sodeželani jih napadajo z orožjem, požigajo jim domove in plenijo njihovo imetje. Tako se hočejo maščevati nad njimi, ker so začasa vojne muslimani na enak način služili avstrijski oblasti proti srbskemu prebivalstvu. Belgrajska »Samoprava« opominja Srbe k spoštovanju zakonov in napoveduje, da bodo oblasti vse storile za obrambo svobode in imetja mohamedanskih državljanov.

kr Pegavi legar zopet z vso silo divja v Bosni in Hercegovini. Kakor poroča muslimanska »Jednakost«, ni ne mesta ne okraja, kjer ne bi bilo te epidemije. Naj-

bolj je razširjena med mohamedanci, kar je znamenje, da je med njimi največ ušivosti; kajti uš je prenašalka pegastega legarja. Tako »Jednakost«.

Iz Ljubljane.

Iz gledališke pisarne. V četrtek, dne 13. t. m. v dramskem gledališču ob pol 3. uri popoldne dijaška predstava ob znižanih cenah »Jakob Ruda«, izven abonementa. V opernem gledališču ob pol 8. uri zvečer »Mamselle Nitouche« za abonement »B«. V petek, dne 14. t. m. v dramskem gledališču ob 7. uri zvečer »Tugomer« za abonement »B«. Operno gledališče ostane ta večer zaprto. — V soboto, dne 15. t. m. v dramskem gledališču ob pol 8. uri zvečer prvič v sezoni češka burka »... ulica št. 15« izven abonementa. V opernem gledališču ob pol 8. uri zvečer prvič v letošnji sezoni opera »Manon« izven abonementa. V nedeljo, dne 16. t. m. v dramskem gledališču ob pol 3. uri popoldne »Charleyeva teta« izven abonementa. V opernem gledališču zvečer ob pol 8. uri »Smrt majke Jugovičev« izven abonementa.

I Dekliška gimnazija. Ljubljanski mestni dekliški licej se bo poddržaval in preosnoval v osemrazredno dekliško realno gimnazijo.

I Dajte nam mesal Po sklepu vlade se bo tistim posestnikom, ki oddajo živino prostovoljno, plačeval 1 kg žive vage 1 K 50 v dražje, nego drugim. Vnovčevalnica bo oddajala to živino po prejšnji ceni in mesarji bodo morali tudi prodajati meso po dosežani ceni. Upati je, da pride vsled tega ukrepa več mesa na ljubljanski trg. Razlika (1 K 50 v za kg) se bo izplačala iz deželne blagajne.

I Draginjske doklade za raznašalce brzojavk. Vsi uslužbenci na pošti so že prejeli draginjske doklade, le nas raznašalce brzojavk so namenoma prezrli z izgovorom, da moramo napraviti prošnje zanje. Do sedaj smo dobivali draginjske doklade brez vložitve tozadevnih prošenj. Upamo, da bo poštna uprava sprevidela upravičenost naše pritožbe in nas ne bo zoperstavljala za drugimi. — Več prizadetih.

I Zopet roparski umor. Sinoči okoli 7. ure se je izvršil v obližju Zelene jame zopet kričeč zločin. 28letnega Tomo Marušo je tja izvalil neki vojak, baje s pretvezo, da ima nekaj prodati. Ko prideta do tja, vojak potegne bedalo in zabode Marušo v srce. Na krik so prihiteli na lice zločina na pomoč takoj ljudje, zločinec-vojak pa je zbežal. Ranjenega Marušo so sicer hoteli oddati v bolnišnico, a je med potjo umrl, nakar so ga prepeljali v mrtvašnico. Nesrečna žrtev brezsrčnega roparja je imela pri sebi 1024 K in dva tramvajška vozna listka. Roparja seveda še niso dobili. Pravijo, da je bil Marušo doma s Hrvatskega, da pa je imel trgovino v Mostah ali na Selu.

Politična kronika.

p Vrednost krone je padla, čemur je krivo to, da je javnost izvedela natančnejši položaj avstro-ogrsko banke. Tudi

zadržanje Čehov in naše zigosanje je vplivalo na to in pa dejstvo, da je laška okupacijska oblast znižala vrednost krone na 40 centezimov.

p Revolucionarni odbor v Bosni. Na konferenci hrvatskih politikov je izjavil dr. Joso Sumarič, da je v Bosni obstojal ves čas vojske revolucionarni odbor, v katerem sta bila tudi dr. Sumarič in Vjekoslav Jelavič. Odbor je bil v najhujših časih v neprestanem stiku z dr. Trumbičem.

p Francozi gredo na Reko. Te dni je šlo skozi Zagreb več francoskih čet, ki so namenjene na Reko. Vsega skupaj sta bila dva transporta, vsak s 17 častniki, krog 100 mož, 100 konjev in 50 vozov.

p Če ne Reka, pa kaj drugega. Laški listi pišejo, da so doznali njih diplomati v Parizu, da jim stavi Wilson resne zapreke glede Reke in Dalmacije, se izjavljajo, da hočejo v slučaju izgube Reke, staviti druge pogoje. — Nekaj hočejo dobiti na vsak način.

p Za železniško zvezo Pariz—Dunaj—Zagreb—Belgrad—Carigrad (namesto dosežanje preko Budimpešte in Solije) se poteza dunajska »Militär-Sociale Rundschau«. Pravi, naj stvar vzame v roko zagrebška vlada. S tem bi se dosežla tudi boljša zveza z Bosno-Hercegovino in južno Dalmacijo. Obenem naj se doseže prošla plovba po Donavi in njenih dotokih do izliva v Črno morje. Nemška Avstrija mora gledati, da doseže z obema slovanskima državama, med katerima se bo nahajala, čim boljše odnose; misel za združitve z Nemčijo, naj se v Berlinu in na Dunaju epusti, ker to otežuje sporazum s slovanskimi sosedi, na drugi strani pa izziva entente in nakopava Avstriji in Nemčiji le trše mirovne pogoje.

p Novi bankovci na Ogrskem. Ogrska vlada namerava izdati v najkrajšem času svoje lastne bankovce in dela na to, da ustanovi samostojno ogrsko banko. Kot se javlja, je prišla na Ogrsko ponudba z Angleškega, da tam tiskajo bankovce.

p O mednarodni socialistični konferenci v Bernu pravi praška »Tribuna«: Poostiril se je spor med dvojno smerjo, zastopano na konferenci, ki je bil doslej bolj prikrit, ali bolje, med dvema življenjskima nazoroma: nemškimi in zahodnimi. Ta spor je nujno vodil h krizi, v kateri se bo pokazal tudi v internacionalnem taboru razpor med zmagovalci in zmaganci, kateri tudi moralnega poraza nočejo priznati.

Potovanje cesarskega poslanika v Carigrad v 17. stoletju.

S kakšnimi težavami je bilo v prejšnjih stoletjih združeno potovanje tudi uglednih oseb, si danes ne moremo predstaviti. Leta 1627 je bilo treba poslati diplomata proti Carigradu in ker je bil turški poslanik iz Carigrada že odšel proti Dunaju, je prosil Ferdinand II. barona Kufseitna, naj prevzame poslanstvo. Mesec in mesece so se pogajali, 5. jan. 1628 je sprejel cesar barona v poslovljni avdijenci. A spet se je zavrleklo; 9. julija je

bila druga poslovilna avdijenca. 20. julija so odšli po Donavi, s 13 ladjami in velikim spremstvom. Dne 22. julija pridejo v Poim, a šele 27. julija v Rab vsled slabega vremena. Naloga poslanštva je obstojala v tem, da zahteva nazaj trdnjave, ki so se jih Turki kljub sklenjenemu miru polastili, in da podaljša mir na dvajset ali celo pelindvajset let, poleg drugih malenkosti. Cesar mu je tudi naročil, naj pazi na Angleže in Holandce, ker ti na visoki poti v Carigradu zelo delujejo proti cesarju; pazi naj tudi na Francijo in Benetke, a pazljivo. Informira naj se o naredbah sultana glede vojske in miru, o financah, armadi, o podjarmljenih narodih ter o perzijskih in tatarskih dogodkih. — V Komornu ga je sprejel poveljnik trdnjave polkovnik Kolonič z vsemi vojaškimi častmi, cesarjev kurir mu je pa prinesel pismo, kjer ga je hvalil, da se je tako toplo zavzel pri vezirju za bosanske kristjane. Drugo cesarjevo pismo ga je došlo 1. septembra. Takrat je bila srednja Ogrska v turški oblasti. Dolgotrajnih pogajanj je bilo treba, predno je moglo odriiniti spremstvo proti meji. Po Donavi je plavalo 13 poslanikovih ladij, 5 vezirjevih, ob reki je pa korakalo 200 mož, jezdilo pa 400 mož. Ob desetih jutraj 26. septembra šele so prišli do kraja, kjer so se imeli sestati s Turki. Natančno je Kufstein pazil, da ni napravil niti za centimeter dahših korakov, kakor pa turški dostojanstvenik, ker se to ne bi strinjalo s častjo cesarjevega poslanika. 28. septembra so prišli v Budim, zopet svečan sprejem. Še deset dni so se vozili po vodi, potem se pa izkrcali. Sedem šestvprežnih voz jih je vleklo naprej, spremljalo jih je 65 kmečkih voz po tri konje in 15 jahalnih »gur«, vsega skupaj 252 konj. Iz Sofije so se počasi privlekli v Odrin, kjer so se zopet začela pogajanja glede svečanega vhoda v Carigrad »z godbo in vihrajočimi zastavami«. Štiri milje pred Carigradom (okoli 30 km) jih je 18. novembra zopet pozdravil drug turški poslanik, zopet so se pogajali in določili vhod za 25. novembra; torej cel teden pozneje za 30 km, čisto orientalsko, kjer ne poznajo vrednosti časa. Odkar je odšel z Dunaja, so pretekli štiri meseci. Danes en dan!

Sprejem v mestu je bil zelo veličasten. Ne samo turški dostojanstveniki so mu prišli nasproti, temveč kot cesarskemu poslaniku tudi zastopnik Francije, Benetk, Dubrovnika in Erdeljske. Avdijenco pri sultanu so določili na 5. december. Prej še odnese v sultanovo palačo cesarjeva darila, okoli 70 kosov. Poslanikov zapisnik nam jih natančno našteje: Okrogla srebrna miza z zlatimi in drugimi okraski, štiri veliki pozlačeni srebrni svetilniki, ravno take velike sklode s pokrovi, lep okrogel kotliček s prevrtanim pokrovom; štiri velika ogledala z robovi iz črnega lesa; bisernice in srebri; šestdeset pozlačenih vrčev, devet kozarcev, dvanajst z lahčnimi kamni okrašenih ur; dvanajst drugih velikih ur, na katerih si videl premikanje solca, lune in planetov, in še veliko drugega. Vrednost vseh teh daril so cenili nad 200.000 goldinarjev, velikanska svota pri takratni vrednosti denarja. Po-

slanik je imel v spremstvu tudi slikarja, ki je naslikal celo potovanje v dvanajstih barvanih podobah, tekst je pridejan. Slike ima Kufsteinova obitelj še danes, izdala jih je tudi v pomanjšani obliki. Ena kaže odhod z Dunaja, druga vhod v Carigrad, tretja pa avdijenco pri sultanu. Povedal je sultanu, kar je imel na srcu, pa ni dobil nobenega odgovora, ker se mu je zelo mudilo. Splošno je pa avdijenca dobro izpadla, kar se tiče namreč osebe poslanikove; francoski poslanik mu je čestital. Drugo svoje osebje je pa poslal Kufstein drugam in povsod so jih prijazno sprejeli in tudi obiske vrnili. Samo angleški poslanik se je opravičil, da ne more sam priti, »ker se boji, da mu bo kralj zameril«.

Devet mesecev se je mudil poslanik v Carigradu in nam pripoveduje svoje doživljanje v spominih. Vidimo, da se je ne-prestano moral boriti proti zahrbtnostim in zvižacem, izhajajočim deloma od francoskega poslanika, deloma od ogrskega kneza Betlena Gaborja, deloma pa od častihlepnih ljubosumnih turških pašev. Proti vsem tem zvižacem se je boril Kufstein z veliko spretnostjo, zmiraj je trdno nastopal za svojega gospodarja.

24. julija 1629 je bila poslovilna avdijenca pri sultanu, 18. avgusta so pa odšli iz Carigrada, 11. oktobra pridejo v Budim, sprejme jih vezir s 3000 možmi. Šele 28. novembra jim je bilo mogoče zapustiti Budim in 8. septembra so prišli na Dunaj. Drugega dne je oddal cesarju sultanova pisma in mu je sporočil, kako se mu je godilo. Če pregledamo celo potovanje: 5. januarja 1628 se je poslanik prvič poslovil od cesarja, 9. decembra 1629 ga je cesar zopet sprejel, pretelci sta torej skoro dve leti. Danes pa ne moremo počakati niti štirinajst dni in že kar gledamo, kakaj mir v Parizu se ni sklenjen. Smo vendar še dosti na boljšem.

Po svetu.

s Wilson kot govornik. Pariški listi pišejo v velikem idealistu Wilsonu v lahkem tonu skeptike in ironije. Tudi njegov način govorov jim ni popolnoma po godu. Wilson govori priprosto. Njegov glas je jasn in lahko uumljiv. Nikoli se ne zaplete. Pogosto zazveni njegov glas temno, kar seže do srca. V celoti pa je zelo monoton. On ne menjuje glasu, kar seže množici v srce in jo pridobi. Ne njegov ton govora, ampak besede in vsebina so ono, kar seže v srce in pridobi človeka. V francoski zbornici je on spregovoril prve besede: »Zveza narodov«, nakar je začelo glasno odobravanje socialistične levice s klici: »Živijo Wilson! Doli z vojno!« Wilson se je smehljaj.

s Lloyd Georgeovo stanovanje v Parizu. V neki stranski ulici je vzel Lloyd George v najem pol hiše. Ta hiša ima prostrano vežo in prostran salon s zrcali in slikami. Anglež je ljubitelj cvetja, zato se nahaja v tem salonu mnogo zelenja, palme in drugo raznovrstno zimzelena grmovje. Dalje ima sedem elegantnih sob s luksurjoznim salonom za sprejemanje obiskov in avdijenc. Salon je okrašen z mnogimi

dragocenimi umetninami, med njimi je ena najboljših Hopperjevih slik, neka Lady iz 18. stoletja. Jedilnica, sobica za kajenje, knjižnica, spalnica se vrstijo druga za drugo. Tu se pripravljajo Lloy George za seje mirovne konference, oddaljen od šuma glavnih ulic, v tihoti in miru. V drugem nadstropju so pisarne za njegove tajnike, a v četrtem nadstropju spi služinčad, ki sestoji iz enega francoskega kuharja, ki je vedno ponosen na svojo kuharsko umetnost, nekaj slug pomagačev in elegantne, klepetave sobarice.

s Darilo Japoncev za Prago. Japonski polkovnik Hirojama je izročil predsedniku upravnega odbora za Prago g. Samatu v znak spoštovanja japonsko zastavo z dopisom in svojo sliko s posvetitvijo. S posebno toploto pisane angleške besede so podpisane z: »Polkovnik Hirojama, vodja delegacije japonske zveze krščanskih mož«.

s Vreča z bankovci. Ob priliki žigosanja bankovcev se je dognalo, da je tudi med kmeti več milijonarjev in sicer v Slavoniji. Celo tako so bili med njimi, ki niso vedeli, da so milijonarji. Ta slučaj se je dogodil v Bjelovaru. Neki kmet je prinesel v urad nabasano vrečo bankovcev, da jih žigosajo. »Koliko je denarja?« je vprašal uradnik. »Okoli stotisoč bo«, je dejal kmet. »Ravno stotisoč in nič več?«, je vprašal uradnik, ki se mu je čudno zdelo, da bi bilo v vreči samo stotisoč kron. »Jaz mislim tako okrog stotisoč. Štel nisem«, je dejal kmet. Ko so uradniki prešteli in popisali ves denar, so ugotovili, da ga je čez milijon kron. »Kje ste dobili denar?« je vprašal uradnik. »A tako! Kupoval sem blago, pa ga zopet prodajal«, je dejal kmet, ki ni pokazal niti začudenja, niti radosti. Vidi se, kakšen pojem imajo nekateri v denarju.

s Tragedija bede. Na Dunaju se je dogodila tragedija v družini delavca Jalka, ki je zapustil svoje stanovanje in šel iskati krompirja. Žena pa je šla po koks. Dva otroka sta ostala sama doma. Ko se je mati vrnila, je našla oba otroka nezavestna. Cunje, ki so visele ob peči, so se bile užgale in začele tleti ter razširjati smrad in ogljikov plin, ki je zastrupil otroka. En otrok je mrtev, drugi je v smrtni nevarnosti.

s Boj za konja v Berlinu. Za spartakovskih bojev v Berlinu je bil zadet konj, ki se je zrušil sredi ceste na tla in poginil. Nato pa se je zgodilo nekaj neverjetnega. Naenkrat se je vrgel na mrtvega konja nek človek z nožem in v hipu je ležala na kljusetu cela množica ljudi, ki je vpila, tepla se, zmerjala, vse za poginolega konja. Očividec, ki to pripoveduje, je zapazil, da je množica za par trenutkov stopila od konja, ko so mu vlekli kožo raz telesa, a se je takoj zopet vrgla nanj. Konja so trgali, rezali, parali na vse mogoče načine. Ni trajalo dolgo, ko je ležalo v mlaki krvi golo konjsko okostje. To je lakota!

s O bivanju in življenju bivšega cesarja Viljema pišejo najrazličnejše. Dopisnik »Daily Maila« je bival nekaj dni na gradu, v katerem se nahaja cesar, in ga je opazoval. Dejal je, da ga je videl, kako je cepil drva pod nekim velikim dre-

vesom. To delo mu je bilo baje od mladih nog priljubljeno. Tajnostni zrakoplovi, ki krožijo po zraku, kot so poročali časopisi in ki so spravili grad v večem strah, niso nič drugega, kot čisto nedolžen holandski zrakoplov, ki je zašel nad okolico. Bivši cesar je zelo slabe volje, kar čuti njegova okolica; na pozdrave komaj odzdravi in še to silno hladno. Cesarica pa je baje vesela in občuje z vaščani ter daje revežem živeža in denarja. Pravijo tudi, da so dnevi cesarjevega bivanja na Holandskem šteti. Javnost je bolj in bolj proti njemu in tudi parlament in časopisje se bavi vedno bolj s tem vprašanjem.

s **Tetovirane ženske.** Angleški časopisi poročajo, da drvi na tisoče žensk, ki so izgubile pri delu v pisarnah svojo rožnato barvo obraza k londonskim mojstrom tetoviranja, da si dajo z barvo in električno žgrov tetovirati vedno trajajočo rdečico na obraz. Poleg tega imajo mnogotere dame najvišjih krogov posebno nagnjenje, da se dajo tetovirati kačje in zmajevske oblike. Več kot tri četrtine aristokratinj si da te oblike tetovirati na telesu. Tudi oblika metuljev je priljubljena. Neki častnik si je dal tetovirati zmaja v petih barvah na prsi. Zaljubljeni si dajotetovirati ime na svojih dragih. Ko pa se ljubezen ohladi, zahtevajo, da se znamenje izbriše, česar pa ni mogoče storiti. Kvečjemu se da spremeniti v metulja ali kaj podobnega. Ponajveč pa s tem zadovoljni.

s **Neka indijska legenda o stvarstvu** pripoveduje: Ko je hotel Stvarnik sveta ustvariti ženo, je videl, da je porabil vso pripravljeno snov za moža. Zato je vzel zvonjane kače, zmožnost rastline ovijalka, da se drži kvišku, trepet trave, vpogiblivo listja, lahkoto listja, pogled gazele, gladno solnčnih žarkov, solze oblakov, zvončnost vetra, mehko puha, sladkost medu, grozovitost tigra, vročino ognja, rdečico železa, ščebetanje ptice, in je zbral vse te prvine med seboj ter ustvaril ženo.

s **Krvoprelitje v Derjabskem.** O umoru štirih ruskih velikih knezov smo že javili. Bili so umorjeni na notranjem dvorišču ječe v Derjabskem, petrograjskem predmestju. Tedaj je bilo ustreljenih še 172 drugih oseb, in to 144 mož in 28 žena, ki so bili osumljeni, da so sodelovali pri takozvanih francosko-angleških organizacijah. Vsi veliki knezi so hrabro umrli. Veliki knez Nikolajevič je bil tako bolan in od glada onemogel, da so ga morali nesiti na dvorišče in je bil v tem položaju ustreljen.

s **Zid, zid in zopet zid.** Na Ruskem vladajo danes: Šteklav-Nahamkes, Simonijev-Apfelbaum, Trockij - Chaïm Bronstein, Kamenev - Rosenfeld, Suchanov-Gommer, Gorev - Goldmann, Meškovsky-Goldenberg, Larin - Lurie, Ljening - Zederblum. Devet vladarjev, vseh devet židov. Diktatorja avstrijsko-nemške republike sta bila žid Adler in žid Bauer. Bavarska republika ima za predsednika žida Karla Eisnerja in je poslala v Prago konzula Arturja Weisseja. Nemška republika ima za predsednika žida Eberta. — Tako piše list »Česky zapad« in dostavlja: »Pri nas sta dva žida ministra.«

s **Spanci hočejo hitreje dalje.** Spanci delajo načrte za nove proge preko države. Za zdaj nameravajo napraviti progo iz Madrida proti francoski meji za električno železnico, po kateri bi dospeli v Pariz 17 ur poprej.

s **Viljemu visijo brke.** To dejstvo je resnično in ni baje samo izmišljotina porodnežev. Časopisi poročajo, da cesar že dolgo ni zapustil sobe, ker se je baje zelo prehladil. Uho, nos in v grlu ga je prišla bolezen. »V starem možu s sivo brado, visečimi brki in opotekajočo hojo bi človek težko spoznal bivšega cesarja Viljema.«

s **Čudno društvo.** V Parizu se je ustanovilo posebno društvo. Vsi člani tega društva se morajo zavezati, da do sklepa miru ne bodo spregovorili niti besedice o vojni. Člani tega društva morajo biti samo vojaki s fronte. Vsem drugim pusti društvo svobodo, da govorijo o svojih junastvih. — Škoda, da se pri nas že med vojno ni ustanovilo tako društvo.

s **Trinajst ljudi pri mizi — nesreča.** To vražo poznajo vsi. Dva moža sta se pogovarjala: »Ali ste bili že kdaj trinajsti pri mizi?« — »Seveda, enkrat!« — »No, ali je to nesrečno število res prineslo navzočim nesrečo?« — Da, po večini.« — »Res? Ali je kdo od teh umrl?« — »Kolikor mi je znano, ne!« — »Ali se jim je dogodila kakka druga nesreča? Ali nimajo česa jesti?« — »Ne, vsega tega ne!« — »Ne? Vi ste vendar dejali, da vas je bilo trinajst pri mizi?« — »To je bilo tudi res. Zgodilo se je to v pisarni državnega pravdnika. 11 mojih tiralcev se je zbral krog ene nize. K tem je prisedel pravdnik, jaz pa sem bil trinajsti. Nesrečo pa so imeli vsi, ker niti eden izmed njih ni dobil niti »fickaa«.

p **Srednjeveške krvoločnosti v Rumuniji.** Rumunski socialisti razširjajo na mednarodnem socialističnem kongresu letak, v katerem protestirajo proti temu, da vsi vodje rumunske socialistične stranke sede v ječah in da so delegati, ki so bili namenjeni za socialistično konferenco, izpostavljeni najhujšim mukam. Bratianu je največji krvnik. V letu 1907. je dal pobesiti 11.000 kmetov. Danes njegova soldateska ubija in ropo po zasedenem ozemlju in v Rumuniji sami. Ustanovil je Bratianu sam neko delavsko stranko, ki pa nima v celi Rumuniji nad pet članov. Mirovna konferenca pa podpira rumunsko oligarhijo, ki se je omadeževala s krvjo. Rumunska je klasična dežela pretepanja. V zasedenem ozemlju Ogrske je nastal demonstrativni štrajk proti batinam. V Rumuniji še vedno vlada inkvizicija. Rumunska oligarhija je danes pijana od zmage, pa ubije vse, kar ji je na potu. V Rumuniji pobijajo kmete in delavce, v zasedenih okrajih Ogrske in Rusije se uničujejo temelji revolucije. Najstrašnejša je v tem oziru danes Rumunska. Pa naj smo še tako mali in slabi, ne bomo propadli, ker smo zavezniki svetovnega proletarijata. — Tako se glasi letak.

s **Čuda se godé.** O neki dami pripovedujejo to-le: Ko se je peljala mlada dama Mis Kehe v nekem natlačenem vlaku v London, je stala naslonjena na vrata, ki so se naenkrat odprla. Z glasnim krikom je zletela dama iz vlaka, padla ob progo

in izginila v temi. Potniki so takoj ustavili vlak, da bi pobrali razmesarjeno in pomandrano deklico. Tem večji halo pa je nastal, ko so dobili deklico popolnoma nepoškodovano. Niti najmanjša nesreča se ji ni pripetila, vso stvar je opravila sama z velikim strahom. Čudno je, da se ji ni nič zgodilo, zakaj vlak se je nahajal v polnem diru in ona je padla na nasip.

s **Nakit nemške cesarice ali opeharjen tat.** Ob izgredih špartakovcev je bil ukraden nakit nemške cesarice. Med tem se je izvedelo, da je nakit ponarejen. Cesarica je bila pravi nakit prodala že davno.

s **Neznana bolezen.** V Kološvaru se je pojavila neznana bolezen, ki se prijemlje. Bolezen vpliva na sluznice, povzroči bolečine v kosteh in omotičnost duha. Umrlo je že več ljudi. Zdravniki si pri tem novem pojavu ne vedo pomagati.

s **O umrlem nemškem pisatelju** Pavlu Lindau-u pripovedujejo sledeče podrobnosti. Ta človek je živel na velik način. V svojem salonu je zbiral najiminitnejše ljudi iz finančnih in umetniških krogov. Bil je prvi ki se ob priliki nekega sprejema naročil ogrske godbo iz Budimpešte in jo plačal na svoje stroške. Prva žena se je dala od njega ločiti. Druga žena, hči nekega pisatelja, mu je bila ušla, med tem ko mu je pustila dva otroka. Ta je poročila potem nekega pisatelja v Parizu in tretjič z nekim Julijem Case. Lindau ni bil sposoben za zakonsko življenje. Pisal je pozno po noči in spal še v svetlem dnevu.

s **Ločeno ženo je umoril.** V vasi Demer blizu Stupnika na Hrvaškem je bila umorjena Neža Imrić potom strela iz puške. Nihče ni vedel, kdo je to storil. Zda so pa prijeli orožniki kmeta Josipa Imrića, ki je bil soprog rajne Neže Imrić, a že več let od nje ločen. Ker se ni mogel v drugič zakonito oženiti, ga je popadla taka jeza, da je šel in umoril svojo bivšo ženo. S tem si ni pomagal v nov zakon, ampak v ječo.

s **Na očeta je streljal.** V družini 43 letnega kotlarja v Währingu pri Dunaju je nastal družinski prepir. Njegov sin Franc je potegnil v tem prepiru z materjo, vzel revolver in ustrelil trikrat na očeta. Mož sta zadeli dve krogli. Težko ranjen se je zgrudil kotlar na tla. Sin je bežal iz hiše naravnost na policijo in se tam javil. Obdržali so ga v zaporu. Očeta so prepeljali v bolnišnišnico.

s **Bolezen za spomenike v Parizu.** — Gustave Pessard pravi, da imajo v Parizu posebno manijo za postavljanje spomenikov. Napisal je sledečo statistiko: Pesniki imajo 50 spomenikov, drugi književniki 47, slikarji 39, arhitekti 23, komponisti 19, kemiki 13, politiki 13, lekarnarji 13, kiparji 12, dramatik 10, žurnalisti 7, naturalisti 5, odvetniki 4, kralji 5, kraljice 11 (francoske), dalje 1 angleški, 1 laški, 1 macedonski kralj, 1 svetnik, 2 teologa, 3 krščanske žrtve, 2 klavirna virtuoza, 2 cesarja, 2 admirala, 1 avtomobilist, 1 chausonnier, 3 pevci, 1 dirigent, 4 komiki, 1 ginekolog, 2 vrtnarja, 1 zlatar, 10 generalov, 4 maršali, 2 lekarnika, 6 govornikov, 1 prefekat Seine. — Pisec pravi: Ne postavljajte jih več, ulice so polne.

Peter Klemen:

Moja pot.

Zapiski kurirja, ki je hodil prepočasni.

(Dalje.)

Mislili smo vsi, da se ponovi izprehod v Regino. Prepričani smo bili, da ne pomenijo kratka in suha povelja nič dobrega, a pobrali smo svoje stvari, meneč, da je naša usoda vendar le enkrat zapečatená. Naj že gremo ali naprej ali nazaj, v prostost ali v »domo Petri (zapor), na vse smo bili duševno in telesno pripravljene. Dobro je urejena ta stvar v človeški psihi, da se ga namreč takrat, ko največ trpi, poloti popolna brezčutnost in si misli, da je ves svet norišnica, kjer norci plešejo v belih čepicah, oni pa, ki jih nimajo, niso nič boljši.

Castnik nas je peljal po isti blatni cesti, na isti trg in v isto bišo kraljevih karabinierjev, kakor prejšnji dan.

Zlo nam je prihajalo pri srcu. Rude je klet prav po tržaški in jaz sem se pridušal po kranjsko. Doktor Goba pa je zavijal v italijanski list kos belega kruha in kričal za nami, naj ga čakamo.

V karabinierski vojašnici smo jo zavili v prvo nadstropje. Doktor Goba je bil že prihitel za nami in je vzdihnil s strašnim, že skoraj jokavim glasom: »Sad smo gotovi.«

Odpro se vrata, skozi katera se je čulo glasno in živahno prerekanje, vzkliki smeh in brbljanje.

In videli smo pred seboj svojo izgubljeno šestorico, vse že izza treh dni pogrešane doktorie: Ivana L., Griviča, Kristofiča, Mušiča, Političa in Črvička.

Začelo se je navdušeno pozdravljanje, izpraševanje in celo — poljubovali me se. Pal sem se samo, da kdo spusti jugoslovanski povor ob piliki nepričakovanega svidenja.

Karabinierski stotnik je pregledal naše dokumente, izjavil, da so popolnoma enaki onim naših tovarišev, in voščil nam je srečno pot.

Kar misliti si nisem mogel, da sem zopet prost, da lahko svobodno diham, in neverjetno se mi je zdelo, ko so sopotniki izrazili mnenje, da odrotujemo še isti večer proti Milanu. A pred kosarno nas je čakal avtomobil in nas je zapeljal na kolo dvor. »Z Bogom, Castelfranco,« sem dehal sam pri sebi »vam, da se v takih razmerah ne vidi več.«

Vlak je bil nabito poln. Z doktorjem Črvičkom sva našla malo prostora na koridorju in tu mi je pripovedoval svojo in svojih tovarišev usodo, odkar smo se razšli v Trstu prejšnjo nedeljo.

Naši finančni sopotniki so krenili iz Trsta istočasno z nami. A ko so prišli tja nekam blizu Tržiča, so zapazili, da se iz neke hiše kadi, res kadilo se je in hiša je bila gola. In zstojili so vsi in narečili izrezke in se iz zašofca. Tako so se zamudili naj eno uro.

Šofer pa je hotel uhiteti nas, ki smo bili očali dalje, in je zaradi tega gonil svoj kamion na vso moč. A motor se je kvartil, ostali so na cesti bazu Cervigiana in

čakali, da jih reši zagata kak drug angleški voz, ki bi prišel iz Trsta.

Proti večera so vendar dočakali neki angleški avtomobil, in ta jih je potegnil v Cervigiano, kjer so naši potniki kar na vozu prišli v neki garaži. Zeblo jih je, kajti isto noč je šel meg po celi Gornji Italiji.

Drugi dan, v ponedeljek, so se peljali dalje do Treviza, kjer so jih Angleži sprejeli kakor nas, samo da niso spali v vojašnici, ampak v »hotelu«, vseh šest v eni sobi.

Kolonel jim je ravnokako zagrozil z vislicami, povedal pa jim je, da smo mi trije, Rude Goba in jaz, bili že v Castelfranco zaprti.

Nato jih je izročil karabinierjem. A ti ravno tako, kakor v Regini, niso hoteli ničesar vedeti o njih dokumentih in so jim rekli, naj gredo, kamor hočejo, češ da jih bo, če bo treba, že kdo drugi aretiral.

Ker pa so izvedeli pri kolonelu o našem zaporu v francoski garniziji, sta Ivan L. in Grivič predlagala, naj gredo po nas v Castelfranco. Nekateri so bili zoper to, med temi tudi Črviček, a obveljalo je mnenje večine, da smo mi tudi njih tovariši in nas morajo rešiti iz ujetništva.

Tako so prišli v Castelfranco, se javili pri francoskem poveljstvu in zahtevali, da nas poveljstvo takoj izpusti, ker so italijanske oblasti že priznale naše potne liste kot prave in uvaževanja vredne.

Poveljstvo pa je izjavilo, da nas izpusti le v sporazumu z italijanskimi varnostnimi organi.

Tako so prišli tudi naši sopotniki v karabiniersko vojašnico. Francozi so poklicali nas, tam smo se zopet našli, tam smo postali prosti in odšli dalje.

Bili smo že blizu Vicenze, ko je Črviček končal svojo storijo.

V Veroni je izstopilo nekaj ljudi in našli smo sedeže. V kupažu, kamor sem se bil srečno prerinil, je sedela francoska dama s svojo hčerko in par italijanskih letalcev.

Bili smo že blizu Vicenze, ko je Črvič zlasti me je francoska gospa obsipala z različnimi vprašanji. Odgovarjal sem, kakor sem vedel in znal, zabavljal sem s pretiranim toskanskim akcentom čez Avstrijo, da ne bi kdo v meni začutil Jugoslavana.

In nazadnje, ko sta oba letalca povedala, da je eden iz Milana, drugi pa iz Genova, sem moral radovednim sopotnikom izjaviti, da sem iz — Bologne.

»Dunoue bolognesel« so se začudili vsi, »da, da, imate bolonjski akcent.«

Mnogo novega sem slišal ono noč, in ker mi je bil Rude prinesel iz drugega kupa steklenico prav dobrega vina, bi bil navsezadnje kmalu verjel, da je res Bologna moja domovina.

Krog petih zjutraj smo prišli v Milan. Doktorja Črviček in Mušič sta se nastanila v Palace Hotel, drugi pa smo se z električno potegnili v Via Alessandro Manzoni, kjer smo našli sobe in nekaj spanja v hotelu Milano.

Sredi dopoldneva smo se dobili v nekem baru blizu našega hotela pri zajutruku.

Doktorji Ivan L., Mušič in Črviček so pobrali naše »isprave«, rekoč, da gredo

na konzolat po »srpske pasuše« (potne liste).

A opoldne smo izvedeli, da konzulat v Milanu nima ničesar opraviti s potnimi listi in da vodi vse konzulatno poslovanje neki Italijan, ki je izjavil, da nima on pravice izdajati »passaporte«, češ, da je to le honoraren konzulat.

Aprovizacija.

a Meso na rdeče izkaznice B bo delila mestna aprovizacija v petek dne 14. t. m. in v soboto dne 15. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določeni so ta-le redi: v petek dne 14. t. m. popoldne od 3. do pol 4. št. 1 do 200, od pol 4. do 4. št. 201 do 400, od 4. do pol 5. št. 401 do 600, od pol 5. do 5. št. 601 do 800, od 5. do pol 6. št. 801 do 1000. V soboto dne 15. t. m. popoldne od 1. do pol 2. št. 1001 do 1200, od pol 2. do 2. št. 1201 do 1400, od 2. do pol 3. št. 1401 do 1600, od pol 3. do 3. št. 1601 do 1800, od 3. do pol 4. št. 1801 do 2000, od pol 4. do 4. št. 2001 do 2200, od 4. do pol 5. št. 2201 do 2400, od pol 5. do 5. št. 2401 do konca.

a Čebula za I. okraj. Stranke I. okraja dobe čebulo v petek, dne 14. t. m. pri Mühleisnu. Delila se bode na krompirjeve nakaznice po sledečem redu: Dopoldne od 8. do 9. ure št. 1 do 400, od 9. do 10. ure št. 401 do 800, od 10. do 11. ure št. 801 do konca. Stranka dobi za vsako osebo do 5 kg čebule, kilogram stane 1 K.

a Čebula za II. okraj. Stranke II. okraja dobe čebulo v petek, dne 14. t. m. in v soboto, dne 15. t. m. pri Mühleisnu. Delila se bode na krompirjeve nakaznice po sledečem redu: V petek, dne 14. t. m. popoldne od 2. do 3. ure št. 1 do 350, od 3. do 4. ure št. 351 do 700, od 4. do 5. ure št. 701 do 1050. V soboto, dne 15. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 1051 do 1400, od 9. do 10. ure št. 1401 do 1750, od 10. do 11. ure št. 1751 do konca. Stranka dobi za vsako osebo do 5 kg čebule, kilogram stane 1 K.

a Čebula za III. okraj. Stranke III. okraja dobe čebulo v soboto, dne 15. t. m. pri Mühleisnu. Delila se bode na krompirjeve nakaznice po sledečem redu: Popoldne od 2. do 3. ure št. 1 do 450, od 3. do 4. ure št. 451 do 900, od 4. do 5. ure št. 901 do konca. Stranka dobi za vsako osebo do 5 kg čebule, kilogram stane 1 K.

Stanovanje iščem z zajtrkom in postrežbo za 1 dijakinjo. — Ponudbe na upravo »Več. lista« pod Korošica 1084.

Iščem stanovanje z zajtrkom in postrežbo za 3 dijakinje. — Ponudbe na upravo »Več. lista« pod Korošica 1083.

Dr. Benjamin Ipavic

 mnogoletni asistent oddelka za ženske bolezni in porodništvo deželne bolnice v Ljubljani, zadnje dve leti operater ženske in porodniške klinike prof. Ernst Wertheim-a Dunajske univerze

zopet ordinira

 — v Ljubljani, Turjaški trg št. 2. —

Deklica Elsalila.

Roman. — Napisala Selma Lagerlöf.

(Dalje.)

Njena ljubezen do Arhijeja je bila velika, a bila bi ga izdala radi sestre. In ničesar ni bolj želela, ko da se reši.

»Ne; še enkrat te prosim, pojdi z menoj,« je dejal Arhije.

»Vi veste, gospod Arhije, da ne morem iti z vami,« je dejala Elsalila.

»Zakaj ne?« je vprašal gospod Arhije. »Ti si tako majhna in uboga deklica, da ne bo nihče vprašal, kje si. Če greš z menoj, boš postala ugledna gospa. Jaz sem eden prvih mož v moji domačiji. V čvilo in zlato se boš oblačila, imela boš pristop na kraljevi dvor.«

Elsalila je trepetala, ko se je bavil okrog nje, mesto da bi pobegnil, dokler je čas. »Podvizajte se, gospod Arhije. Zaman je vsaka prošnja.«

»Nekaj ti hočem reči, Elsalila,« je dejal Arhije z mehkim glasom. »Ko sem te videl prvič, sem mislil, da te zamamim in zapeljem. Zdaj je moja resna misel, da postaneš moja žena. Ali veruješ na mojo plemiško in vojaško besedo?«

V tem hipu je slišala Elsalila, da gredo oboroženi ljudje čez Markov trg pred pivnico. »Če bi šla z njim,« je pomislila, »tedaj bi morda lahko pobegnil. Jaz sem njegova propast. Radi mene je tu tako dolgo, da ga lahko zajame straža. Toda jaz ne morem bežati z onim, ki je umoril vse moje...«

»Gospod Arhije,« je dejala Elsalila, »ali ne slišite, da so se ustavili pred svečovalnico?«

Elsalila je drhtela, Arhije pa ni opazil tega, temveč je bil miren.

»Kam hočete iti drugam?« je vprašal gospod Arhije. »Oni morajo pripeljati nemirneže tja, da jih vržejo v občinsko ječo. Toda ne poslušaj jih več, Elsalila. Mene poslušaj, ki te prosim, da greš z menoj čez morje.«

Toda Elsalila je poskusila še enkrat, da bi prestrašila gospoda Arhijeja.

»Gospod Arhije,« je dejala. »Ali ne slišite, kako gredo po stopnicah do Mestne pivnice?«

»Seveda jih slišim,« je dejal Arhije. »Gotovo prihajajo, da se okrepijo s kozarcem piva, potem ko so spravili pretepače na varno. Ne misli nanje, Elsalila. Misli na to, da bova potovala jutri jaz in ti čez morje v mojo domovino.«

Toda Elsalila je bila smrtno bleda in trepetala je, da je komaj mogla govoriti.

»Gospod Arhije,« je dejala, »ali ne vidite, kako govorijo s krčmarico? Gotovo vprašujejo, če je tu kdo izmed onih, ki jih iščejo.«

»Oni govorijo z njo gotovo o tem, da jim pripravi gorke pijače za to viharno noč,« je rekel gospod Arhije. »Ti ne bi smela tako trepetati in bati se, Elsalila. Lahko greš brez strahu z menoj in srečna bova.«

Ob vratih se je zbiralo vedno več vojakov. Elsalila je pomislila, da ne bi mogla videti, kako ga zgrabijo vprico nje, pa se je nagnila do njega in mu dejala tiho:

»Ali ne slišite, gospod Arhije,« kako vprašujejo krčmarico, če je tu kateri od morilcev gospoda Arneja?«

Tedaj je pogledal gospod Arhije na drug konec obširne sobe in res videl polno vojakov, ki so govorili s krčmarico. Toda on ni skočil, da bi ubežal, ampak se je nagnil do Elsalile in ji pogledal v oči: »Ali si me spoznala ti in me izdala?«

»Napravila sem to radi moje uboge sestrice, da bo našla mir v grobu,« je odvrnila Elsalila. »Bog ve, koliko sem trpela, da sem storila to. Sedaj bežite, gospod Arhije? Še je čas. Še niso zaprli vrat!«

»Ti volkulja!« je rekel gospod Arhije. »Ko sem te prvič videl na mostu, sem pomislil, da bi te moral ubiti.«

Toda Elsalila je položila roko na njegovo ramo. »Bežite, gospod Arhije; jaz ne morem tu sedeti in gledati, kako vas bodo ugrabili. e nočete bežati brez mene, vas bom v božjem imenu spremila. Toda za voljo mene ne ostanite več tu, gospod Arhije. Vse, kar želite, bom storila radi vas, samo da rešite življenje.«

Tedaj se je gospod Arhije razsrdil in dejal Elsalili:

»Nikoli se ne boš šetala v pozlačenih čevljih na dvoru. Celo življenje lahko čistiš v Moritrundu ribe. Tvoj mož bo ribič, tvoje stanovanje siromašna bajta.«

»Ali ne slišite, kako se postavljajo pred izhode?« je vprašala Elsalila. »Zakaj se ne podvizate od tu? Zakaj ne zbežite na led in se ne skrijete na ladijo?«

»Ne bežim, ker mi je ljubo, govoriti s teboj, Elsalila,« je dejal gospod Arhije. »Ali ne misliš na to, da zdaj nimam več upanja, da bi opral svojo krivdo?«

»Gospod Arhije,« je šepnila Elsalila, »bodite pripravljeni. Zdaj prihajajo, da Vas zgrabijo. Bežite, ah, bežite! Prišla bom k vam na ladijo, samo če pobegnete.«

»Ni se treba tako bati,« je dejal gospod Arhije. »Še imava časa, da se razgovarjava. Vojaki me ne mislijo zgrabiti tu, kjer se lahko branim. Oni me želijo zgrabiti na ozkem izhodu. Tam bodo vrgli name dolga kopja. To je ono, kar si vedno želela, Elsalila.«

Bolj ko se je Elsalila bala, bolj miren je bil Arhije. Zaklinjala ga je, da j pobegne, a on se je smejal.

»Vedeti moraš, Elsalila, da me vojaki ne morejo zgrabiti. Doživel sem hujše nevarnosti, pa sem jih srečno prestal. Pred par meseci sem doživel na Švedskem večjo nevarnost. Sedaj je dejalo par obrekvalcev kralja Ivana, da mu ni zvesta osebna garda. Kralj jim je verjel. Tri poveljnike je vrgel v ječo, druge pa je spodil čez mejo, in pazil nanje, dokler niso zapustili države.«

»Bežite, gospod Arhije,« je prosila Elsalila.

»Ne boj se zame, Elsalila,« je dejal gospod Arhije in se posmejal. »Nocoj sem zopet oni stari, kot sem bil poprej. Sedaj ne vidim deklice pred seboj in si znam

pomagati sam. Pripovedoval ti bom o oni trojici v ječi kralja Ivana. Oni so pobegnili neko noč, ko so bili stražniki pijani, iz ječe. Umaknili so se preko mej. Toda dokler so bili na kraljevi zemlji, se niso smeli izdati, kdo da so. Naročili so si obleke iz kože in so dejali, da so strojarski pomočniki, ki potujejo po svetu in iščejo dela.«

Tedaj je opazila Elsalila, kako se gospod Arhije obnaša proti nji. Mislila je, da jo mrzi, ker ga je izdala.

»Ne govorite tako, gospod Arhije,« je rekla Elsalila.

»Zakaj si me prevarila, ko sem ti največ veroval?« je vprašal gospod Arhije. »Zdaj mi ni do tega, da koga varujem. Videla boš, da se mi bo posrečilo vse, kot poprej. Ko smo prišli mi trije v to deželo, nismo imeli denarja, da bi si kupili obleko. Niti nismo imeli denarja, da bi plačali vožnjo na Škotsko. Ni nam preostajalo drugega, kot da napademo župnišče v Solbergu.«

»Ne govorite več o tem,« je dejala Elsalila.

»Hočem, da čuješ vse, Elsalila,« je rekel Arhije. »Nekaj je, česar ti ne veš, in to je, da smo, preden smo prišli v župnišče, šli buditi gospoda Arneja in mu dejali, da naj nam da denarja. Če da prostovoljno, mu ne storimo ničesar zalega. Toda gospod Arne se je začel prepirati z nami, da smo navalili nanj. Ko smo pa ubili njegga, smo morali umoriti tudi njegove ljudi.«

Elsalila ni prekinila gospoda Arhijeja, dasi ji je bilo težko pri duši. Zgražala se je, ko je slušala in gledala tega človeka, čigar obličje je dobilo krvoželjen izraz. »Kaj naj storim?« je pomislila. »Ali sem bila nora, ko sem ga ljubila, ki je umoril vse moje. Naj mi Bog odpusti ta greh!«

»Ko smo bili s tem gotovi,« je nadaljeval gospod Arhije, »smo izvlekli težko blagajno iz hiše. Nato smo zažgali vse skupaj, da bi ljudje mislili, da je gospod Arne zgorel.«

»In jaz sem ljubila tega strašnega volka,« je pomislila Elsalila, »in sem hotela, da ne bi bil kaznovan.«

»Mi pa smo pobegnili do brega in šli čez morje,« je nadaljeval Arhije. »Nismo se bali, dokler se je dvigal plamen proti nebu, a ko je začel ugaševati, smo se prestrašili. Vdéli smo, da so prišli ljudje in pričeli gasiti požar in da bodo šli za nami. Vrnili smo se na kopno tam, kjer se izliva reka in je bil led tanek. Dvignili smo skrinjo z denarjem s sani in vozili, dokler ni začel led pokati pod konji. Pustili smo konja, da se je utopil, mi pa smo skočili v stran. Če bi ne bila ti deklica, Elsalila, bi razumela, da je bilo to junaštvo. Obnašali smo se kot možje.«

Elsalila je molčala in čutila težko bolelost v srcu. A gospod Arhije je bil mrzel in se radoval, da jo more mučiti. »Nato smo vzeli naše pasove, privezali jih za skrinjo in jo začeli vleči. Toda skrinja je puščala sledove. Zato smo stopili na kopno, nalomili vej, dali skrinjo nanjo ter se sezuli, da nismo puščali sledu za seboj.«